

Figura nieznannej świętej z Utrechtu w Muzeum Narodowym w Krakowie

Streszczenie

W Zamku Królewskim w Niepołomicach, miejscu przejściowej ekspozycji zbiorów Działu Malarstwa Europejskiego Muzeum Narodowego w Krakowie, wystawiana jest *Święta z książką* (nr inw. MNK XII-A-624). Jest to rzeźba w drewnie dębowym, o wymiarach 86 × 35 × 23 cm, ze śladami gruntowania i polichromii. Nie była ona dotychczas uwzględniana w literaturze zagranicznej. Stylistycznie przypisać można tę rzeźbę warsztatowi Mistrza Kamiennej Głowy Kobiecej z Utrechtu (Meister des Utrechter steinernen Frauenkopfes). Mistrz ów prowadził dużą pracownię w tym biskupim mieście w 1. tercji XVI w.

W proporcjach i w ujęciu twarzy święta z Niepołomic wiąże się ściśle ze św. Dorotą w Suermondt-Ludwig-Museum w Akwizgranie, ze św. Marią Magdaleną w LWL-Landesmuseum für Kunst und Kultur w Monasterze oraz z Matką Boską z Dzieciątkiem w rektabulum ołtarzowym w Leka (Norwegia). Także aspekty technologiczne zaświadcują o związku rzeźby z tym warsztatem: zastosowanie oklejanych płótnem desek połączonych drewnianymi dyblami (zamiast typowego obrabiania pnia drzewa – przyp tłum.), a także ślady mocowania tych desek w ławie snycerskiej na trzech żerdziach.

Pozostałości polichromii przedstawiają wzór w kształcie prostokątów uzyskany na zasadzie sgraffita z dwóch warstw kolorystycznych: złotej i niebieskiej. Podobne sgraffito znajduje się na figurze św. Marii Magdaleny w Monasterze, pod lewym ramieniem świętej. Nie wyjaśniono dotychczas, jaka jest geneza stylu Mistrza Kamiennej Głowy Kobiecej z Utrechtu, ale wydaje się, że pozostawał pod wpływem brabanckim.